

PREGÓ DE LES FESTES DE SANT DOMINGO DE MANACOR
18 DE MAIG DE L'ANY DEL SENYOR DE 2022
PROCLAMAT PER MN. JOAN FRANCESC CORTÈS I RIBOT¹

Senyor Batle de l'Il·lustríssim Ajuntament de Manacor. Senyors Regidors. Reverend Senyor Vicari Episcopal del Arxiprestats de Llevant, Migjorn i Pla-Nord i Rector de les Parròquies de Manacor. Reverend Comú. Sr. President de l'Associació de Veïnats des Convent i S'Antigor i de l'Associació Cultural de Sant Domingo de Manacor. Altres autoritats. Conventers. Manacorins. Germans tots en Crist.

Record perfectament el dia en que en Toni Oliver em va proposar ser el pregoner de les festes de Sant Domingo de l'any del Senyor de 2022. Estàvem en ple confinament, i jo havia sortit per anar a celebrar Missa, com quasi cada dia, a la Parròquia dels Dolors, i vaig aprofitar d'anar a comprar i de fer dues feines necessàries. Quan m'ho va dir no puc negar que em vaig sentir molt honorat i vaig estar molt content. I el dia ha arribat. Avui que fa just 10 dies de la meva ordenació presbiteral.

En els meus estudis de Teologia per a esdevenir prevere, vaig tenir una assignatura que es deia "Seminari de mètodes teològics", i vam estar estudiant durant tot un curs un autor molt important, sobretot en l'època del Concili Vaticà II², i qualcunes de les seves obres. Una d'elles em va marcar molt. Estic parlant

¹ Mn. Joan Francesc Cortès i Ribot. Manacor, 1984. Té el superior de música en l'especialitat de piano i orgue, el Batxiller en Teologia i un Màster en Patrimoni Musical i Litúrgic per l'Ateneu Universitari Sant Pacià de Barcelona. És vicari de la Catedral-Parròquia de Sant Llorenç, de Sant Feliu de Llobregat.

² El Concili Ecumènic Vaticà II va ser el 21è Concili Ecumènic de l'Església Catòlica Romana. Va començar dia 11 d'octubre de 1962 i va ser clausurat dia 8 de desembre de 1965.

d'Yves Congar³, dominic francès, nascut el 1904 i mort el 1995, que va lluitar contra el nacionalsocialisme de Hitler i va ser fet presoner en un camp de concentració Nazi durant 5 anys; que va treballar en alguns dels documents més importants del Concili Vaticà II, juntament amb teòlegs com Ratzinger, que seria després Benet XVI, Henri de Lubac, Karl Rahner, Edward Schillebeeckx o Hans Küng; i que va ser proclamat cardenal per Sant Joan Pau II un any abans de la seva mort. No passeu pena els que no sou creients, que no faré cap sermó, tot i que ara seria una bona ocasió per emular un altre dominic, sant Vicenç Ferrer, i anunciar-vos que la Salvació només ve per Crist. Però no estam aquí per això. Oblidau-vos per un moment, si podeu, tot i la meva sotana, de que qui vos està parlant és un capellà. Ho som i ho seré per a tota l'eternitat, *Tu es sacerdos in æternum, secundum ordinem Melquisedech*, que traduït vol dir “Ets sacerdot per sempre, segons l'orde de Melquisedec”, però ara feis un esforç i escoltau a un manacorí, indigne d'estar aquí davant tots vostès, que no considera que pugui tenir aquest honor de pregonar unes festes com les de Sant Domingo, però que a la vegada està molt content de poder-ho fer. Escoltau idò, a un manacorí que és músic i que li agrada la filosofia, la teologia, la història, la lingüística, i que vol sempre el millor pel seu poble i que l'estima amb bogeria.

Tornant al dominic Yves Congar i al “Seminari de Mètodes Teològics”, vàrem analitzar i estudiar una obra d'aquest teòleg que es titula *La tradició i la vida de l'Església*⁴. Tracta sobre la

³ Yves M. J. Congar, frare de l'orde de Sant Domènec i teòleg de prestigi. Va néixer i morir a França.

⁴ *La tradición y la vida de la Iglesia*, Yves M. J. Congar, Ed Casal i Vall, Andorra.

tradició o tradicions, en minúscula, i la Tradició amb majúscula. Pensant que vos podria dir que fos de l'interès de tothom, tot i que ja sé d'entrada que qualcú pot no estar-hi d'acord, em va venir al cap aquesta gran idea que glosa en aquest llibre el nostre protagonista. Manacor, tots ho sabem, és un poble que ha sabut, **fins fa poc**, conservar molt bé les tradicions, però crec, i això és opinió meva compartida amb bastants de manacorins amb els quals n'he pogut parlar, que el concepte de tradició s'està pervertint de mala manera. Segons Congar, en el cos de les tradicions, la Tradició, en majúscula, és com la consciència d'un grup, el principi d'identitat que uneix a les generacions entre sí⁵. Permet que continuïn essent la mateixa raça d'homes, entenent homes com a *anthropos*⁶, que avís ja que jo sempre utilitzo el llenguatge inclusiu així com ens ho demana l'Institut d'Estudis Catalans i no els falsos inclusivament de tots i totes, amics i amigues, germans i germanes. Deia Congar idò que la Tradició en majúscula permet que els homes continuïn essent la mateixa raça d'homes, el mateix poble, sense deixar d'avançar en la història, que tot ho transforma. Ens parla per tant d'una tradició basada en la fonamentació dels elements existents, amb la seva pròpia evolució.

Paul Claudel⁷, que va ser un diplomàtic, poeta, dramaturg i assagista francès, mort al 1955 amb 86 anys, va comparar la Tradició, en majúscules, amb un home que camina⁸. Aquest no

⁵ Cf. *Ibid.*

⁶ ἄνθρωπος. Terme grec que significa ésser humà. És utilitzat habitualment per referir-se a quelcom que fa referència a l'ésser humà en general. En català s'utilitza el terme *home* perquè no existeix un terme neutre.

⁷ 1868-1955.

⁸ Cf. *La tradición y la vida de la Iglesia*, Yves M. J. Congar.

avança si no es recolza en terra, amb un peu aixecat i amb l'altre en terra: no ho podria fer si tengués els dos peus en terra, ni tampoc si aixecàs els dos a la vegada. La tradició, ens diu Claudel, és continuïtat més enllà del conservadorisme, però també camina i progressa més enllà de la simple continuïtat: precisament, amb la condició de superar el simple valor de conservació, afegint-li el de tesaurització⁹, permet anar més lluny sense tornar a començar pur i simplement la mateixa cosa. La tradició és memòria, que permet un enriquiment de l'experiència. Si s'oblidàs a mesura que s'adquireix, mai s'avançaria. Si es quedàs servilment lligat a les formes del passat, tampoc. La vertadera tradició, sempre segons Paul Claudel, no és servilisme, sinó fidelitat.

Yves Congar, referint-se a la Tradició, en majúscules, de l'Església, ens diu, i cit textualment: «La Tradició és quelcom no escrit, un ensenyament transmès de manera viva, i no sols en paraules, sinó també amb els comportaments i les maneres de fer, però que de la mateixa manera comporta textos: textos del magisteri, litúrgia, escrits patristics, catecismes, etc., un conjunt de coses que constitueixen els testimonis o els monuments de la Tradició...»¹⁰ ¿I si ara agafam aquesta definició de Tradició i la passam a Manacor? M'atreviria a fer-ne una: «La Tradició, sempre en majúscules, és una cosa no escrita, un ensenyament transmès de manera viva, pels nostres padrins, i no només en paraules, sinó també amb els comportaments i les maneres de fer, però que de la mateixa manera comporta textos, escrits i no

⁹ És a dir, el d'atresorar d'allò adquirit.

¹⁰ *La tradición y la vida de la Iglesia*, Yves M. J. Congar.

escrits: les *Rondaies Mallorquines* i altres aplecs de tradicions de Mn. Antoni M. Alcover, que ja me direu perquè li treuen el títol de Mossèn, quan la seva primera vocació era de capellà i no de lingüista; els balls dels Moratons, Cossiers, Indis...; el ball de pagès; els protocols de les processons, com per exemple les tres reverències que fa la Mare de Déu de Pasqua a davant el Sant *Cristo* de ses Panades el dia de Pasqua de Resurrecció a la processó de l'Encontre; el ball dels gegants de Sant Domingo; tot el protocol de les matances; menjar la freixura per Pasqua i no per Nadal; els documents sorgits de les jornades d'estudis locals de Manacor; tota la documentació del Patronat i de l'Obreria de Sant Antoni Abad de Manacor; els documents sortits de l'Escola de Mallorquí i del Museu de Manacor; i així un llarg etcètera. Tot un conjunt de coses que constitueixen els testimonis i la memòria viva de la Tradició i de les tradicions de Manacor».

Crec, i estic segur que no vaig errat, que tots estam, més o manco, d'acord amb aquesta definició de Tradició que he muntat a partir de la definició de Congar. El mot Tradició ve del llatí *traditio*, substantiu del verb *tradere*, que vol dir transmetre, entregar. Els nostres padrins, nos han entregat i transmès un llegat de segles. La mateixa festa de Sant Domingo, està plena d'aquests llegats. En l'època romana, *tradere* era confiar, entregar a qualcú, fer passar un objecte de la possessió de qui l'entrega a qui el reb, és a dir, passar quelcom important a un altre, com el testimoni que es passen els participants en una cursa de relleus. Més encara, *tradere* significa també, moltes vegades, ensenyar. I jo me deman, i deman a tots vostès: ¿nos hem deixat ensenyar per aquests testimonis de la Tradició i les

tradicions del nostre poble? A mi me sap greu dir-ho, però no puc dir un Sí total.

Ens ha fallat l'educació. No s'educa donant cursos de moral ni d'urbanitat, sinó fent viure en un mitjà que tengui una conducta recta i unes formes correctes i, els principis de les quals, rarament formulats en abstracte, es comuniquen mitjançant mil gestos familiars, en els que es troben animats, a la manera d'un esperit en el cos que la tradició vivifica i que a la vegada ho reflexa. No s'educa donant, de tant en tant, una lliçó que bastarà una bona memòria per a retenir i recitar, sinó mitjançant el contacte quotidià i l'exemple d'una vida adulta ben desenvolupada, segura de si mateixa i de les seves bases, que s'afirma essent senzillament allò que és, i es proposa com a ideal, de manera que aquell ésser educat encara incert, començat, amb anhel de realització i necessitat de seguretat, es va assimilant progressivament, quasi sense esforç i sense temer-se'n. El nin reb la vida de la comunitat en que entra i el tresor de la cultura de les generacions que l'han precedit (la tradició!), transmès, aquest tresor, mitjançant els actes i sota el mode de la vida mateixa. I l'Església aquí també hem errat.

Tal vegada em fallat, alhora de transmetre la tradició, en l'educació. La base de la tradició és allò que no s'ha de modificar, i l'evolució i la supervivència de la tradició, és allò que ha d'evolucionar i adequar-se al moment actual. Però què passa quan una societat rebutja part de la tradició perquè no li agrada? Què passa quan el poble de Manacor, o més ben dit, quatre arplegats, no volen acceptar una part fundant i fonamental de

la tradició, allò que li és propi i constitutiu, allò que fa que aquella tradició sigui? Idò, estimats amics i oients, quan perdem allò fonamental, perdem l'essència.

Al meu perfil d'Instagram, tenc una frase que diu: «Qui perd els seus orígens, perd la seva essència.»¹¹ A mi aquesta frase em colpeix. Per què? Des que vaig anar a viure a Barcelona, fa més de 15 anys, no ha deixat de créixer el meu amor i el meu enyorament per les tradicions de Manacor. L'any passat, per Pasqua, tots els de la rectoria de Sant Feliu varen menjar panades i robiols. Però també he vist el que passa quan allò fonamental de la tradició, es perverteix. Catalunya, la terra que m'ha acollit, és una terra que s'enorgulleix molt de les seves tradicions, però moltes han perdut la genuïtat. Què és això de passar el carnaval a l'estiu, perquè per mor de la pandèmia no s'ha pogut celebrar en el seu moment?¹² Vos imaginau una festa de Sant Antoni durant les festes de Sant Jaume? Jo no. Vos imaginau les carrosses de les Fires i Festes de Primavera en ple mes d'agost? O vos imaginau la Cavalcada de Reis per la Fira de Setembre? Per què estic tan orgullós de ser manacorí, entre altres motius? És perquè hem sabut mantenir allò fonamental, en quasi tots els aspectes, en les nostres tradicions. Les tradicions no poden evolucionar per ideologies, com alguns voldrien que evolucionassin. Les tradicions les hem de conservar, estimar, conèixer, defensar, i sobretot, viure. Si no vivim les

¹¹ No som capaços de recordar d'on vam treure aquesta frase, però sempre ens ha colpit. Gràcies al nostre rector, Mn. Josep M. Domingo, vàrem saber que la cantava Raimon, tot i que diferents poetes l'han utilitzada.

¹² A Sant Feliu de Llobregat es va decidir passar la Rua al diumenge 28 de maig, ja que per la situació pandèmica, no es va poder celebrar en el seu moment.

tradicions, si no les defensam nosaltres, les mos prendran i les mos destruiran¹³.

Tornant al nostre protagonista d'avui, Yves Congar, ens diu que la Tradició, referint-se ara sí a la tradició cristiana, com a mitjà en la qual reben el cristianisme i som formats segons el mateix, no existeix sinó per mitjà dels qui, havent-la rebut, viven d'ella i la transmeten al altres, per a que aquests visquin a la vegada d'ella¹⁴. És, com l'educació, una comunicació vivent: és la comunicació el contingut de la qual és inseparable de l'acte amb que una persona viva fa beneficiària d'ella a una altra persona viva. I, *mutatis mutandi*, la tradició manacorina més genuïna, per poder-la transmetre fidelment, s'ha de viure fidelment. Vivim en una societat on la veritat de cada ú és una veritat absoluta. I això és totalment fals. És una fal·làcia en majúscules. És la destrucció de la humanitat i de la nostra tradició. La tradició està lligada a unes normes que fan que ella sigui. Si trencam, per ideologies barates i infundades, tot i que vagin disfressades de la millor de les intencions, la tradició fundant i fonamental, perdrem la nostra essència, la nostra història, el nostre, permeteu-me dir-ho així, ADN de manacorinitat.

Estimats amics, conventers, manacorins i altres herbes. Els manacorins podem anar amb la cara ben alta a molts llocs del món per haver sabut conservar un llegat de segles. Jo mateix, sempre que puc, faig apologia de la meva manacorinitat. Al meu balcó tenc penjades les banderes de Mallorca i de Manacor. El

¹³ A Catalunya tenen un refrany que resa: «De fora vindran, que de casa ens trauran».

¹⁴ *La tradición y la vida de la Iglesia*, Yves M. J. Congar.

meu rector sap perfectament el que és un *ovís*, un manegot o un farciment. Defenseu-lo, estimem-lo, conservem-lo. No deixem que ideologies barates, que estan de molta moda avui en dia, en destrueixin un tresor immaterial de valor incalculable que mos fa ser com som. Parafraçant el meu admirat Guillem d'Efak «Manacorins, siau qui sou». Molts d'anys, visca sant Domingo, visca Es Convent, i visca Manacor! *Ego dixit*¹⁵.

Mn. Joan Francesc Cortès i Ribot.

Sant Feliu de Llobregat, a dia 13 de maig de l'any del Senyor de 2022. Memòria de la Mare de Déu de Fàtima.¹⁶

¹⁵ Traducció: He dit.

¹⁶ Revisat a Sant Feliu de Llobregat, a dia 28 de maig de l'any del Senyor de 2022. Memòria traslladada de sant Felip Neri.